

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра менеджменту

Затверджую

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,

проф. Гаврилюк С. В.

Вересня 2016 р.

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Робоча програма
нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
спеціальності 073 «Менеджмент»
за освітньою програмою «Менеджмент»

**Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень»
для студентів спеціальності «Менеджмент».**

1.09.2016 р. – 10 с.

Розробник: Черчик Л. М., д. е. н., професор

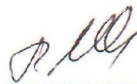
Рецензент: Бегун С. І., к. е. н., доцент

**Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри
менеджменту**

протокол № 1 від 6.09.2016 р.

Завідувач кафедри

Черчик Л. М.

**Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією
факультету
економіки та управління**

протокол № 1 від 7.09.2016 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету

Бегун С. І.

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету**

протокол № 1 від 21.09.2016 р.

Вступ

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму підготовки «Менеджмент».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологія наукових досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Основи наукових досліджень» пов'язаний із дисциплінами «Філософія», «Економічна теорія», «Самоменеджмент».

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Наука, науково-дослідна діяльність.
2. Теорія та практика наукових досліджень.
3. Індивідуальна та колективна наукова робота.

1. Опис навчального курсу

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів: 5	07 «Управління та адміністрування» 073 «Менеджмент»	нормативна
Модулів: 3	Менеджмент	Рік підготовки: 1
Змістових модулів: 3		Семестр: 1
ІНДЗ: є		Лекції: 32 год.
Загальна кількість годин: 150		Практичні (семінари): 32 год.
Тижневих годин: аудиторних: 4 консультації: 1 самостійної роботи: 4	Бакалавр	Самостійна робота: 76 год.
		Консультації: 10 год.
		Форма контролю: <u>залік</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» є формування системи знань із методики та техніки проведення наукових досліджень.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» є висвітлення теоретичних основ, питань методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності; формування теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного, кваліфікованого проведення наукових досліджень студентами як у процесі навчання в університеті, так і на практиці.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

закономірності розвитку науки та методологію проведення наукових досліджень;

вміти:

працювати з джерелами інформації, проводити аналіз теоретико-експериментальних даних, формулювати висновки та пропозиції, оформляти результати наукових досліджень.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Наука, науково-дослідна діяльність

Тема 1. Історія становлення та розвитку науки

Суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження. Етапи становлення та розвитку науки. Поняття, цілі та функції науки. Структурні елементи науки, їх характеристика.

Тема 2. Наука як система знань

Наукознавство як система знань. Класифікація наук. Основні риси працівника науки.

Тема 3. Організація науково-дослідної роботи в Україні

Організаційна структура науки. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів. Науково-дослідна робота студентів.

Тема 4. Основи методології науково-дослідної діяльності

Поняття методології та методики наукових досліджень. Методологія теоретичних досліджень. Основи методології досліджень емпіричного рівня. Пізнавальні прийоми та форми наукових досліджень.

Змістовий модуль 2. Теорія та практика наукових досліджень

Тема 5. Основні методи наукових досліджень та їх характеристика

Поняття наукового методу та його основні риси. Система методів дослідження. Загальнонаукові методи. Конкретно-наукові та спеціальні методи. Методи економічного дослідження.

Тема 6. Вибір, етапи та економічна ефективність наукового дослідження

Вибір напрямку наукового дослідження. Основні етапи проведення наукових досліджень. Економічна ефективність наукових досліджень.

Тема 7. Методика підготовки й оформлення курсових, дипломних і магістерських робіт

Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і дипломних робіт. Основні етапи підготовки курсових і дипломних робіт. Структура та технічне оформлення курсових і дипломних робіт. Підготовка до захисту та захист курсової і дипломної роботи. Магістерська робота: поняття та її підготовка.

Тема 8. Теорія та практика конкретних соціально-економічних досліджень

Поняття, види й етапи конкретно-економічного дослідження. Поняття, функції та структура програми соціально-економічного дослідження. Методологічний розділ програми. Методичний розділ програми.

Змістовий модуль 3. Індивідуальна та колективна наукова робота

Тема 9. Інформаційне забезпечення наукової роботи

Суть і види науково-технічної інформації. Методи пошуку та збору наукової інформації. Аналіз та інтерпретація інформації. Організація роботи з науковою літературою. Форми обміну науковою інформацією.

Тема 10. Оформлення наукової роботи та передача інформації

Оформлення результатів наукової роботи. Оформлення замовлення на практичні розробки.

Тема 11. Організація роботи наукового колективу

Формування та методи згуртованості наукового колективу. Організація роботи наукового колективу. Робоче місце та робочий день науковця. Етичні норми та цінності науки.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ. (Семін.)	Консультації	Сам. роб.
Змістовий модуль 1. Наука, науково-дослідна діяльність					
Тема 1. Історія становлення та розвитку науки	16	4	4	1	7
Тема 2. Наука як система знань	16	4	4	1	7
Тема 3. Організація науково-дослідної роботи в Україні	12	2	2	1	7
Тема 4. Основи методології науково-дослідної діяльності	12	2	2	1	7
Разом за змістовим модулем 1	56	12	12	4	28
Змістовий модуль 2. Теорія та практика наукових досліджень					
Тема 5. Основні методи наукових досліджень та їх характеристика	12	2	2	1	7
Тема 6. Вибір, етапи та економічна ефективність наукового дослідження	12	2	2	1	7
Тема 7. Методика підготовки й оформлення курсових, дипломних і магістерських робіт	16	4	4	1	7
Тема 8. Теорія та практика конкретних соціально-економічних досліджень	16	4	4	1	7
Разом за змістовим модулем 2	56	12	12	4	28
Змістовий модуль 3. Індивідуальна та колективна наукова робота					
Тема 9. Інформаційне забезпечення наукової роботи	16	4	4	1	7
Тема 10. Оформлення наукової роботи та передача інформації	12	2	2	-	7
Тема 11. Організація роботи наукового колективу	10	2	2	1	6
Разом за змістовим модулем 3	38	8	8	2	20
Усього годин	150	32	32	10	76

5. Темі практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Історія становлення та розвитку науки: 1. Суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження. 2. Поняття, цілі та функції науки. 3. Структурні елементи науки, їх характеристика.	4
2	Наука як система знань: 1. Наукознавство як система знань. 2. Основні риси працівника науки.	4
3	Організація науково-дослідної роботи в Україні: 1. Організаційна структура науки. 2. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів. 3. Науково-дослідна робота студентів.	2
4	Основи методології науково-дослідної діяльності: 1. Поняття методології та методики наукових досліджень. 2. Методологія теоретичних досліджень.	2

	3. Пізнавальні прийоми та форми наукових досліджень.	
5	Основні методи наукових досліджень та їх характеристика: 1. Поняття наукового методу та його основні риси. 2. Система методів дослідження. 3. Загальнонаукові методи. 4. Конкретно-наукові та спеціальні методи.	2
6	Вибір, етапи та економічна ефективність наукового дослідження: 1. Вибір напряму наукового дослідження. 2. Основні етапи проведення наукових досліджень.	2
7	Методика підготовки й оформлення курсових, дипломних і магістерських робіт: 1. Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і дипломних робіт. 2. Основні етапи підготовки курсових і дипломних робіт. 3. Структура та технічне оформлення курсових і дипломних робіт. 4. Підготовка до захисту та захист курсової та дипломної роботи.	4
8	Теорія та практика конкретних соціально-економічних досліджень: 1. Поняття, види та етапи конкретно-економічного дослідження. 2. Поняття, функції та структура програми соціально-економічного дослідження. 3. Методологічний розділ програми.	4
9	Інформаційне забезпечення наукової роботи: 1. Суть і види науково-технічної інформації. 2. Методи пошуку та збору наукової інформації. 3. Аналіз та інтерпретація інформації. 4. Організація роботи з науковою літературою.	4
10	Оформлення наукової роботи та передача інформації: 1. Оформлення результатів наукової роботи.	2
11	Організація роботи наукового колективу: 1. Формування та методи згуртованості наукового колективу. 2. Організація роботи наукового колективу. 3. Робоче місце та робочий день науковця.	2
	Разом	32

6. Консультації

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Історія становлення та розвитку науки: Структурні елементи науки, їх характеристика.	1
2	Наука як система знань: Основні риси працівника науки.	1
3	Організація науково-дослідної роботи в Україні: Науково-дослідна робота студентів.	1
4	Основи методології науково-дослідної діяльності: Пізнавальні прийоми та форми наукових досліджень.	1
5	Основні методи наукових досліджень та їх характеристика: Методи економічного дослідження.	1
6	Вибір, етапи та економічна ефективність наукового дослідження: Економічна ефективність наукових досліджень.	1
7	Методика підготовки й оформлення курсових, дипломних і магістерських робіт:	1

	Основні етапи підготовки курсових і дипломних робіт.	
8	Теорія та практика конкретних соціально-економічних досліджень: Етапи конкретно-економічного дослідження.	1
9	Інформаційне забезпечення наукової роботи: Організація роботи з науковою літературою.	1
10	Організація роботи наукового колективу: Робоче місце та робочий день науковця.	1
	Разом	10

5. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Історія становлення та розвитку науки: Етапи становлення та розвитку науки.	7
2	Наука як система знань: Класифікація наук.	7
3	Організація науково-дослідної роботи в Україні: Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні.	7
4	Основи методології науково-дослідної діяльності: Основи методології досліджень емпіричного рівня.	7
5	Основні методи наукових досліджень та їх характеристика: Методи економічного дослідження.	7
6	Вибір, етапи та економічна ефективність наукового дослідження: Економічна ефективність наукових досліджень.	7
7	Методика підготовки й оформлення курсових, дипломних і магістерських робіт: Магістерська робота: поняття та її підготовка.	7
8	Теорія та практика конкретних соціально-економічних досліджень: Методичний розділ програми.	7
9	Інформаційне забезпечення наукової роботи: Форми обміну науковою інформацією.	7
10	Оформлення наукової роботи та передача інформації: Оформлення замовлення на практичні розробки.	7
11	Організація роботи наукового колективу: Етичні норми та цінності науки.	6
	Разом	76

8. Методи та засоби навчання.

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття; самостійна робота.

Серед методик та форм навчання даного курсу слід визначити такі *методики викладання*: методика проблемного навчання та евристичне навчання; *форми навчання*: аналітичні та проблемні лекції та дискусії – головна мета проведення таких лекцій складається у розвитку у студентів логічного та самостійного осмислення матеріалу, який стосується сучасних процесів розвитку світової економіки; методики навчання: бізнес-симуляція.

Практична підготовка спрямована на формування навичок самостійного наукового дослідження, опрацювання інформаційних джерел, підготовка звіту про проведену роботу, оформлення результатів наукового дослідження.

Для оцінки теоретичної підготовки студентів по змістових модулях проводиться контрольне письмове опитування.

Мета проведення лекцій полягає в ознайомленні студентів з основними теоретико-методологічними питаннями організації наукової роботи студентів.

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб виробити у студентів практичні навички щодо пошуку, опрацювання інформації, створення нового наукового продукту.

Завдання практичних занять:

- засвоїти теорію та методичні підходи, сучасні технології організації наукової роботи студентів;
- навчитися опрацьовувати інформацію, робити узагальнення та висновки;
- освоїти технологію написання тез, статей, курсових, дипломних робіт;
- засвоїти та закріпити теоретичні знання, отримані на лекціях.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

Залік передбачає: тестування (30 балів), три проблемні питання (30 балів – 10 балів за повну відповідь за кожне питання), до 40 балів за результати тренінгів, виконання практичних завдань.

Перелік залікових питань для здійснення підсумкового контролю успішності навчання

1. Суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження.
2. Етапи становлення та розвитку науки.
3. Поняття, цілі та функції науки.
4. Структурні елементи науки, їх характеристика.
5. Наукознавство як система знань.
6. Класифікація наук.
7. Основні риси працівника науки.
8. Організаційна структура науки.
9. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні.
10. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.
11. Науково-дослідна робота студентів.
12. Поняття методології та методики наукових досліджень.
13. Методологія теоретичних досліджень.
14. Основи методології досліджень емпіричного рівня.
15. Пізнавальні прийоми та форми наукових досліджень.
16. Поняття наукового методу та його основні риси.
17. Система методів дослідження.
18. Загальнонаукові методи.
19. Конкретно-наукові та спеціальні методи.
20. Методи економічного дослідження.
21. Вибір напрямку наукового дослідження.
22. Основні етапи проведення наукових досліджень.
23. Економічна ефективність наукових досліджень.
24. Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і дипломних робіт.
25. Основні етапи підготовки курсових і дипломних робіт.
26. Структура та технічне оформлення курсових і дипломних робіт.
27. Підготовка до захисту та захист курсової та дипломної роботи.
28. Магістерська робота: поняття та її підготовка.
29. Поняття, види та етапи конкретно-економічного дослідження.
30. Поняття, функції та структура програми соціально-економічного дослідження.
31. Методологічний розділ програми.
32. Методичний розділ програми.
33. Суть і види науково-технічної інформації.
34. Методи пошуку та збору наукової інформації.
35. Аналіз та інтерпретація інформації.
36. Організація роботи з науковою літературою.
37. Форми обміну науковою інформацією.

38. Оформлення результатів наукової роботи.
39. Оформлення замовлення на практичні розробки.
40. Формування та методи згуртованості наукового колективу.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання.

В процесі вивчення дисципліни використовують такі методи оцінювання навчальної роботи студента: поточне тестування та опитування; оцінювання виконання практичних завдань.

11. Розподіл балів та критерії оцінювання.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з курсу визначається так:

- кількість балів за підсумкове оцінювання – 60 балів;
- оцінка за результати практичних робіт – 40 балів.

Поточний контроль (max = 40 балів)											Підсумковий контроль (60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1												
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	залік	
3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	3	60	100

Рейтингова оцінка у балах за шкалою навчального закладу може бути переведена до п'ятибальної шкали оцінювання (національної шкали). Згідно з даними таблиці переведення рейтинговий оцінок від однієї шкали до іншої.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	Зараховано
82 – 89	B	
75 - 81	C	
67 -74	D	
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незараховано (з можливістю повторного складання)

12. Методичне забезпечення

1. Черчик Л. М. Основи наукових досліджень : Конспект лекцій. / Л. М. Черчик – Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2012. – 62 с.
2. Черчик Л. М. Основи наукових досліджень: Методичні вказівки до практичних занять / Л. М. Черчик. – Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2012. – 40 с.
3. Черчик Л. М. Основи наукових досліджень: Методичні вказівки до виконання індивідуального науково-дослідного завдання. / Л. М. Черчик. – Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2012. – 26 с.
4. Черчик Л. М. Основи наукових досліджень: Методичні вказівки до виконання самостійної роботи для студентів спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» денної форми навчання. / Л. М. Черчик. – Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2012. – 38 с.

1. Список джерел

Основна література

1. Бейлін М. В. Основи наукових досліджень : [навч.-метод. посіб.] / М. В. Бейлін. – Х. : Оберіг, 2012. – 184 с.

2. *Ковальчук В. В.* Основи наукових досліджень : [навч. посіб.] / *В. В. Ковальчук.* – 4-е вид., перероб. і допов. – К. : Професіонал, 2007. – 240 с.
3. *Колесников О. В.* Основи наукових досліджень : [навч. посіб. : для студ. ВНЗ] / *О. В. Колесников.* – 2-е вид., випр. та допов. – К. : Центр учб. л-ри, 2011. – 144 с.
4. *Корягін М. В.* Основи наукових досліджень : [навч. посіб.] / *М. В. Корягін.* – К. : Алерта, 2014. – 622 с.
5. *Крушельницька О. В.* Методологія та організація наукових досліджень : [навч. посіб.] / *О. В. Крушельницька.* – К. : Кондор, 2009. – 206 с.
6. *Макогон Ю. В.* Основи наукових досліджень в економіці : [навч. посіб.] / *Ю. В. Макогон.* – 2-е вид. – Донецьк : Альфа-прес, 2007. – 144 с.
7. Основи методології та організації наукових досліджень : [навч. посіб. : для студ. ВНЗ] / *А. Є. Конверський та ін.* – К. : Центр учб. л-ри, 2010. – 352 с.
8. Основи наукових досліджень : [навч.-метод. посіб.] / *Р. Крохмальний та ін.* – Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 312 с.
9. Основи наукових досліджень : [навч. підруч.] / *В. І. Саюк та ін.* – К. : Пед. Думка, 2012. – 144 с.
10. Основи наукових досліджень : методологія, організація, оформлення результатів : [навч. посіб. для студ. ВНЗ] / *В. М. Головій та ін.* – К. : Хай-Тек Прес, 2010. – 344 с.
11. *Пилипчук М. І.* Основи наукових досліджень : [підручник] / *М. І. Пилипчук.* – К. : Знання, 2007. – 272 с.
12. *Романчиков В. І.* Основи наукових досліджень : [навч. посіб.] / *В. І. Романчиков.* – К. : ЦУЛ, 2007. – 254 с.
13. *Ростовський В. С.* Основи наукових досліджень і технічної творчості : [підруч. для студ. ВНЗ] / *В. С. Ростовський.* – К. : ЦУЛ, 2009. – 96 с.
14. *Соловійов С. М.* Основи наукових досліджень : [навч. посіб. для студ. ВНЗ] / *С. М. Соловійов.* – К. : Центр навч. л-ри, 2007. – 176 с.
15. *Чорненький Я. Я.* Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента : [навч. посіб. для студ. ВНЗ] / *Я. Я. Чорненький.* – К. : Професіонал, 2006. – 200 с.